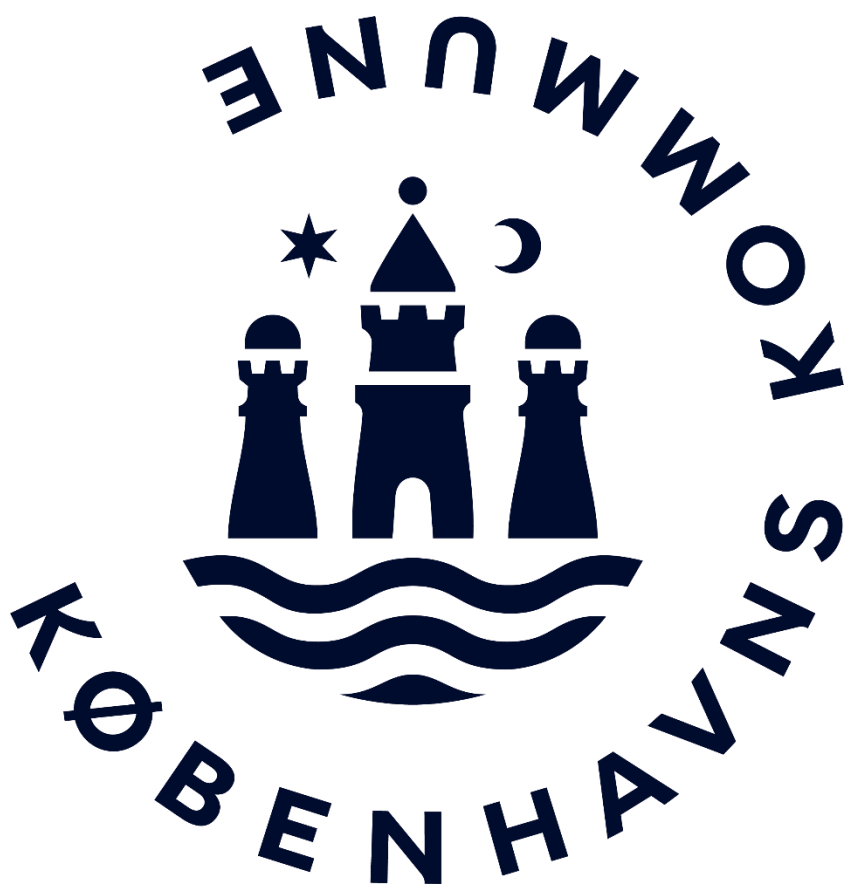

Opfølgning på
Københavns Kommunes
handlingsplan for FN's
verdensmål 2022

Indledning

Da Københavns Borgerrepræsentation i 2017 vedtog Københavns Kommunes handlingsplan for FN's verdensmål ("Hovedstaden for bæredygtig udvikling"), markerede kommunen, at den på tværs af forvaltningerne ville arbejde for at indfri målene i København. Borgerrepræsentationen besluttede i samme omgang, at der fremover skal laves en opfølgning på handlingsplanen hvert andet år, hvor den første og seneste var i 2020.

Med udgangspunkt i opfølgningen fra 2020 gør nærværende opfølgning status for Københavns Kommunes arbejde med FN's verdensmål. Kapitel 1 giver status på de politikker, strategier, handlingsplaner og indsatser, som fremgik af seneste opfølgning. I kapitel 2 præsenteres de indsatser, hvor forvaltningerne har identificeret størst behov for tiltag. Afslutningsvis forholder kapitel 3 sig til det høringssvar, som KBH SDG Netværk har fremsendt efter at have haft opfølgningen i ekstern høring.

Da Københavns Kommune prioriterer både social, miljømæssig og klimamæssig bæredygtighed højt, indgår indsatser for at indfri FN's verdensmål naturligt i store dele af Københavns Kommunes arbejde. Denne opfølgning skal derfor ikke ses som et fyldestgørende billede af kommunens arbejde med verdensmålene, men som et begrænset udsnit af arbejdet på tværs af forvaltningerne og som bekræftelse af den fortsatte prioritering af FN's verdensmål og indsatsen for at skabe en bæredygtig by for alle.

Fokus på målbarhed

Opfølgningen - hovedsageligt *kapitel 2: nye prioriterede indsatser* - indeholder denne gang også en række kvantitative opgørelser der har til formål at synliggøre udviklingen i de indikatorer der er relevante for de forskellige indsatser og verdensmål.

Formålet er at vise udviklingen over tid samt muliggøre en kvalificeret opfølgning fremover. Herudover kan indikatorerne også benyttes til at sammenligne med andre kommuner eller den generelle udvikling.

Indikatorerne er enten udvalgt af de forskellige forvaltninger i relation til deres konkrete indsatser eller udvalgt af Økonomiforvaltningen (ØKF) for at vise den generelle udvikling.

Det bemærkes, at mange af indikatorerne er strukturelt betingede og påvirkes af mange faktorer, hvoraf mange ligger udenfor Københavns Kommunes indflydelse.

Kapitel 1: Siden sidst

I opfølgningen på handlingsplanen fra 2020 præsenterede forvaltningerne én til tre politikker, handlingsplaner, strategier eller indsatser, som hver især bidrager til at indfri verdensmålene. I følgende afsnit gives der status på de politikker, handlingsplaner, strategier og indsatser, som fremgik af seneste opfølgning. Indsatserne er som tidligere nævnt et udpluk af Københavns Kommunes arbejde og er med til at tegne et billede af, hvor bredt kommunens arbejde med verdensmålene favner.

Økonomiforvaltningen

- **Københavns Kommunes Indkøbspolitik 2019-2022**

Københavns Kommune stillede i Indkøbspolitikken 2019-2022 krav til at politikken aktivt skulle bidrage til at indfri FN's verdensmål. Særligt to aktiviteter kan fremhæves, hvor der sættes fokus på verdensmålene:

Københavns Kommunes miljømærkepolitik:

Københavns Kommune stiller krav om, at vi køber produkter med Svanemærket eller EU-Blomsten inden for en række udvalgte produkt- og serviceområder samt gennemfører årlige markedsdialoger for at modne markedet for miljømærkede produkter og services. Status er, at der har været afholdt 10 markedsdialoger siden 2017 på fokusområderne legetøj, kontorartikler, kontormøbler, arbejdsbeklædning, indendørs institutionsmøbler til børn, babyudstyr og børnetekstiler, hoteller, fast byggeinventar og midlertidige pavilloner, hobbyartikler samt legepladsredskaber. Som en del af Kommunens miljømærkepolitik er indkøbsområderne opdelt i en kategorisering fra 1-4. I kategori 1-2 er tilstrækkeligt med miljømærkede produkter og services til, at miljømærkning kan anvendes som krav i udbud, og i kategori 3 - 4 er der få eller ingen miljømærkede produkter i indkøbskategorierne, og det skal derfor afklares ved markedsdialog, om miljømærkning kan anvendes som krav. Status er at kategoriseringen de seneste år er blevet stadig mere nuanceret dvs. at der er kommet flere underindkøbsområder, samt at der er en positiv bevægelse mod flere indkøbsområder i kategori 1-2.

Krav om grønne køretøjer ifm. leverancer af varer og tjenesteydelse:

Med henblik på at reducere CO₂- og partikeludledning i byen har Københavns Kommune i slutningen af 2019 implementeret skærpede miljøkrav til de køretøjer, som Københavns Kommunes leverandører anvender til at transportere varer og tjenesteydelser. Skærpede miljøkrav til grønne leverandørkøretøjer stilles ud fra en dynamisk model, hvor kravene vurderes i forhold til det enkelte udbud. Status er, at der i 2021 er stillet skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer i syv udbud: Madudbringning til hjemmeboende borgere og plejehjem, gaderenhold ved events, elektriskydelse, ad hoc taxikørsel, service og vejledning på brandtekniske systemer, fødevarer samt låseserviceydelse. Det forventes, at der i 2022 stilles krav i yderligere 13 udbud.

Det bemærkes at Københavns Kommune er ved at udarbejde en ny indkøbspolitik gældende fra 2023-2026.

- **Strategiske Sektor Samarbejdsprojekter**

Københavns Kommunes Strategisk Sektor Samarbejder har bl.a. fokus på klimatilpasning, kapacitetsopbygning ift. bæredygtig byplanlægning,

spildevandshåndtering og energieffektivitet i bygninger. Projekterne støttes af DANIDA. I Buenos Aires bidrager samarbejdet til udviklingen af en klimatilpasningsplan, konkrete skybrudsprojekter og rekreative områder med forventede positive effekter for vandmiljøet. Ift. spildevandshåndtering bidrager samarbejdet til en væsentlig energiforbedring af byens rensningsanlæg, som hidtil har været storforbrugere af energi, samt forbedret spildevandsrensning. Der er med dansk hjælp igangsat en rådnetank til produktion af biogas og dermed energi til renseprocesser samt markant reduktion af slam der hidtil har været et spildprodukt. Det forventes at byens resterende inaktive tanke kan igangsættes med samme metode. Pilotprojekter ift. energioptimering i udvalgte offentlige bygninger viser ligeledes potentiale for store energibesparelser, særligt ift. køling og ventilation. Det er ambitionen at projekternes resultater og løsninger skal udbredes i større skala.

Indsatsen understøtter verdensmål 6, 7, 9, 11, 13 og 14.

- **Bæredygtighed i megaevents i København**

Københavns Kommune arbejder løbende ved alle store megaevents med at integrere bæredygtige løsninger. Ved EURO 2020 var der således fokus på bl.a. at reducere madspild, nedsætte forbruget af engangsplastik gennem genanvendelige glas samt affaldssortering i fanzonen på Ofelia Plads – hvilket opnåede stor ros internationalt. Derudover var der fokus på at styrke ligestillingen via pigefodbolden.

Ligeledes havde Københavns Kommune fokus på bæredygtige løsninger ved Tour de France Grand Départ. Bl.a. var der i FestiVélo bæredygtig mad – med fokus på både vegetariske retter, nedbringelse af kødmængder og krav til økologiprocent, således at madudbuddet var i tråd med kommunens Mad- og Måltidsstrategi. Derudover var der fokus på minimering af madspild, affaldssortering og vaskbare drikkekrus samt forbud mod engangsplast på festivalen.

Erfaringerne fra hhv. EURO 2020 og Tour de France er fundamentet for nye og kommende bæredygtighedsinitiativer ved kommende megaevents i Københavns Kommune.

Indsatsen understøtter verdensmål 3, 5, 11 og 12.

Teknik- og Miljøforvaltningen

- **Bæredygtighedsværktøjet**

København skal være en grøn og bæredygtig by, og det kan lokalplanlægningen være med til at fremme. Kommunen har udviklet et "bæredygtighedsværktøj", som skal styrke dialogen om bæredygtighed mellem bygherre, bygherres rådgiver og kommunen. Værktøjet består af 26 konkrete initiativer, der understøtter både social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed. Kommunen kan med hjemmel i planloven stille krav om nogle af initiativerne, mens andre kan indarbejdes på frivillig basis. Værktøjet, som blev vedtaget i august 2020 og ibrugtaget ved årsskiftet 2021, er blevet taget vel imod. Effekten af værktøjet vil blive vurderet i 2024, eller når mindst fem byggerier er opført gennem lokalplaner, som har benyttet værktøjet.

Værktøjet understøtter primært verdensmålene 11, 12, 13, 15, 16. Kommunen har begrænset hjemmel i planloven til at understøtte verdensmål 12 og 13.

Bæredygtighedsværktøjet kan downloades her: [Bæredygtighedsværktøj 2021 \(itera.dk\)](https://www.itera.dk/baeredygtighedsvaerktoej-2021).

- **Bæredygtig Bundlinje 2.0**

Projektet Bæredygtig Bundlinje 2.0 har tilbudt 42 små og mellemstore virksomheder i Københavns Kommune gratis hjælp til at arbejde med én eller flere grønne indsatser – fx affaldssortering, reduktion af madspild, miljømærker og grønnere logistik – mhp. at optimere deres forretningsmodel. Grøn og cirkulær forretningsudvikling gavner både miljøet og virksomhedens bundlinje. Projektet har afholdt over 20 workshops om bæredygtighed og er på den måde nået ud til mere end 1000 virksomheder og organisationer i Region Hovedstaden. Der er fundet potentielle besparelser på mere end 1500 tons CO₂ og 270 tons materialer. Det treårige projekt, som afsluttes ved udgangen af 2022, er et samarbejde mellem kommuner, brancheaktører og videns-institutioner.

Indsatsen understøtter verdensmål 7, 12 og 17.

Læs mere om deltagende virksomheder og indsatser her:

<https://www.gate21.dk/baeredygtig-bundlinje-2/>.

- **Byfornyelsesindsatsen**

Boliger står for over halvdelen af Københavns varmeforbrug, hvilket understreger, at der er stort behov for at energirenovere byens ældre ejendomme. Københavns Kommune har i 2022 igangsat projektet 'Energitjekket KBH', der med EU-midler tilbyder gratis rådgivning om renovering til E-F-G energimærkede ejendomme.

Bæredygtige energirenoveringer kræver nye løsninger. Isoleringskonceptet "Den Multifunktionelle Gårdfacade", som er udviklet ifm. demonstrationsprojektet Klimakarréen og i 2021 modtog Energiforum Danmarks Innovationspris, skal nu udbredes og opskaleres ifm. energirenovering af ældre bygninger i København.

Energibesparelser handler også om adfærd. Kommunen har derfor i 2022 søsat projektet 'Klima Task Force', som har til formål gennem dialog og netværksarbejde at hjælpe fire udsatte byområder i gang med den grønne omstilling med alt fra nye finansieringsmodeller til solceller, til hvordan beboere indstiller deres radiator.

Indsatserne understøtter verdensmål 7 og 11.

Læs mere om Energitjekket KBH her: <https://byfornyelsespuljer.kk.dk/energitjekket-kbh>.

Læs mere om Klimakarréen her: <http://klimakvarter.dk/projekt/klimakarre/>.

Børne- og Ungdomsforvaltningen

- **Status på børne- og ungdomsstrategi**

Børne- og Ungdomsudvalget (BUU) vedtog i juni 2022 strategien for børn og unge i København 'Vores børn – Københavns fremtid'. Ligesom BUU's strategi fra sidste periode udgør denne strategi en fokuseret ramme for prioriteringer på børne- og ungeområdet de kommende år. Strategien spiller fint sammen med de fire verdensmål,

der blev sat fokus på ved opfølgningen på KK's handlingsplan i 2020, hvor der er arbejdet med børn og unges trivsel - at de skal opleve samhørighed i deres dagtilbud, skole eller ungdomsklub samt fokus på det faglige niveau med blik for læring og undervisning i samfundsrelevante emner som bæredygtighed, affaldssortering, indeklima, energi mv.

Med strategien og forankringen af verdensmålene er der også mere fokus på at være nysgerrige på den dannelsesrejse og læring, Københavns børn og unge er på. Samtidig er der fokus på inddragelse med relevante aktører i forvaltningens arbejde og dialog om, hvad vi vil fastholde, og hvad vi vil forandre. Det gælder ikke mindst inddragelse af aktører som børn og unge, forældre, skolebestyrelser, faglige organisationer mv. Fx i forbindelse med etablering af ungeråd i alle byens nyetablerede UngeVærk (tidligere Ungdomsklubber), som bl.a. skal skabe demokrati, dannelse og medindflydelse blandt byens unge.

Gennemsnittet af de faglige resultater i folkeskolen har gennem en årrække været stigende i København, og med strategien har udvalget understreget, at alle børn skal opleve et fagligt løft. Det kræver, at de mødes af dygtige, professionelle og engagerede voksne. Derfor er det samtidig prioriteret højt at uddanne og fastholde flere lærere og pædagoger de kommende år og herigennem også fokus på kvalitetsuddannelse for Københavns børn og unge.

Strategien understøtter verdensmål 3, 4, 10 og 11.

Kultur- og Fritidsforvaltningen

• Kultur- og fritidspolitikken 2020-2023

Kulturel mangfoldighed, inklusion og medborgerskab er centrale omdrejningspunkter i Kultur- og Fritidspolitikken. Udover Kultur- og Fritidsforvaltningens (KFF) målrettede indsatser for at øge stemmedeltagelsen, senest ved Kommunal- og Regionsrådsvalg i 2021 (stemmer i eget hjem, samarbejder med hospitaler, fængsler mv.), er der et fortsat skarpt fokus på frivillighed og samskabelse som positive indikatorer for Verdensmål 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner samt Verdensmål 3: Sundhed og Trivsel. KFF råder over et frivilligkorps (Cph Volunteers) på 1336 aktive frivillige (tallet var før Corona på 1.800 frivillige i 2019). Omkring 70 arrangører i København drager således årligt glæde af disse 'Kulturens frivillige'. I løbet af 2021 blev der indmeldt 764 nye frivillige, og der opleves fortsat en stigende tendens i antal frivillige.

De fremhævede indsatser understøtter verdensmål nr. 3 og 16.

• Biblioteksplanen 2019-2023

Københavns Biblioteker spiller en central rolle i KFF's arbejde med kvalitetsuddannelse og livslang læring.

I København er der særligt fokus på at få flere børn og unge til at læse mere, hvilket også kommer til udtryk i den nuværende biblioteksplan 2019-2023. Det kommer eksempelvis til udtryk i de seneste års renovering af børnebiblioteker samt omprioritering af materialebudgettet til indkøb af flere børnebøger. Et andet eksempel er den årlige

børnelitteraturfestival "Vi elsker bøger", der rummer masser af spændende litteraturarrangementer for daginstitutioner, skoler og børnefamilier.

Herudover afholdes der en række arrangementer og læseklubber på bibliotekerne, som er med til at fremme litteratur, læselyst og livslang læring. Arrangementsområdet har været påvirket af coronanedlukning, hvor der i 2021 er afholdt 850 arrangementer på tværs af byens tyve folkebiblioteker.

Indsatsen understøtter verdensmål 4.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

- **Uddannelse**

På uddannelsesdagsordenen har Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF) haft fokus på at sikre, at unge i beskæftigelsessystemet, der ikke har en uddannelse, kommer i gang med- og gennemfører en uddannelse. Og på at sikre, at ledige opkvalificeres til områder, der mangler arbejdskraft – fx velfærdsfagene, bygge- og anlægsområdet samt målrettet at understøtte kompetencer indenfor grønne jobfunktioner og digitalisering.

Indsatsen understøtter verdensmål 4.

- **Ligestilling**

På ligestillingsdagsordenen har BIF bl.a. haft fokus på at mindske social kontrol af piger og kvinder med anden etnisk baggrund, for at sikre, at de kan udleve deres rettigheder og fx have lige adgang til arbejdsmarkedet. BIF har også haft fokus på at styrke kønsdiversiteten på det Københavnske arbejdsmarked, for at sikre, at København ikke går glip af talent og arbejdskraft. Fx ved at støtte acceleratorprogram for kvindelige iværksættere og virksomhedsnetværk for kvindelige iværksættere.

Indsatsen understøtter verdensmål 5.

- **Jobskabelse og vækst**

På jobskabelses- og vækstdagsordenen har BIF haft fokus på at sikre arbejde til ledige københavnere og samtidig sikre arbejdskraft til brancher, der oplever mangel på arbejdskraft. Siden 2020 har BIF bl.a. haft et særligt fokus på at hjælpe virksomheder, der mangler arbejdskraft indenfor den grønne omstilling og at bruge den stigende vækst indenfor e-sport som omdrejningspunkt for at få flere ledige i arbejde. Endelig har BIF også haft fokus på at understøtte rekruttering af arbejdskraft fra Sverige til København.

Indsatsen understøtter verdensmål 8.

- **Ulighed**

På ulighedsdagsordenen har BIF haft fokus på at flere københavnere med minoritetsbaggrund fastholdes i uddannelse, bliver en del af arbejdsmarkedet. BIF har også støttet virksomheder i at undgå ubevidst diskrimination af københavnere med ikke-vestlig baggrund på arbejdsmarkedet.

Indsatsen understøtter verdensmål 10.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

- **Københavns Kommunes ældrepolitik 'Vær med - hele livet'**

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har siden 2019 arbejdet med at udfolde Københavns Kommunes ældrepolitik "Vær med - hele livet" til glæde for borgerne og medarbejderne i forvaltningen. Med Ældrepolitikken som ramme arbejder Sundheds- og Omsorgsforvaltningen således løbende med at udvikle indsatser, der fremmer sundhed og trivsel hele livet igennem - både i forhold til sundhedsfremmende tiltag, men også i forhold til styrkelse af relationer. Derudover er det ældrepolitikken ambition, at de ældre skal tænkes ind byens liv og muligheder på lige fod med alle øvrige københavnere. Endelig har forvaltningen gennem de senere år haft et øget fokus på, at byen udvikler sig, så de ældres behov medtænkes både i trafikken og i det offentlige byrum med fokus på handicapvenlighed, såsom slisker til busser samt sikring af offentlige toiletter og hvilesteder.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen afrapporterer årligt til Sundheds- og Omsorgsudvalget på ældrepolitikken på en række parametre. Den seneste afrapportering findes her: [Status på Nøgletal 1. halvår 2021 | Københavns Kommunes hjemmeside \(kk.dk\)](#).

Ældrepolitikken visioner flugter bl.a. med verdensmål nr. 3, 10 og 11.

Socialforvaltningen

- **Socialstrategien og Handicappolitik**

Både socialstrategien og Københavns Kommunes handicappolitik udløber ved udgangen af 2022.

Socialudvalget har den 8. juni 2022 godkendt, at Socialforvaltningen ikke skal udarbejde en ny socialstrategi for perioden 2023 og frem, men i stedet arbejde med at formulere en række strategiske indsatsområder for valgperioden.

Socialudvalget har den 21. september 2022 godkendt, at en ny handicappolitik for 2023-2026 sendes i høring i de øvrige fagudvalg, inden den skal behandles i Borgerrepræsentationen primo 2023. Det forventes, at der bl.a. vil være fokus på skolegang, uddannelse og beskæftigelse for mennesker med handicap og på universelt design, så byen bliver mere tilgængelig for flere.

Kapitel 2: Nye indsatser

Arbejdet med verdensmålene er fortsat en høj prioritering i Københavns Kommune. Derfor er flere mål ofte tænkt med i planlægningen af nye indsatser og politikker. I det følgende afsnit præsenterer hver forvaltning en række indsatser med fokus på Verdensmålene, hvor der er identificeret behov for en målrettet indsats. Som nævnt indeholder kapitlet kvantitative opgørelser der har til formål at synliggøre udviklingen samt at give mulighed for kvalificeret opfølgning fremover. Forvaltningerne vil følge indikatorerne og afrapportere ved næste opfølgning på handlingsplanen i 2024.

Økonomiforvaltningen

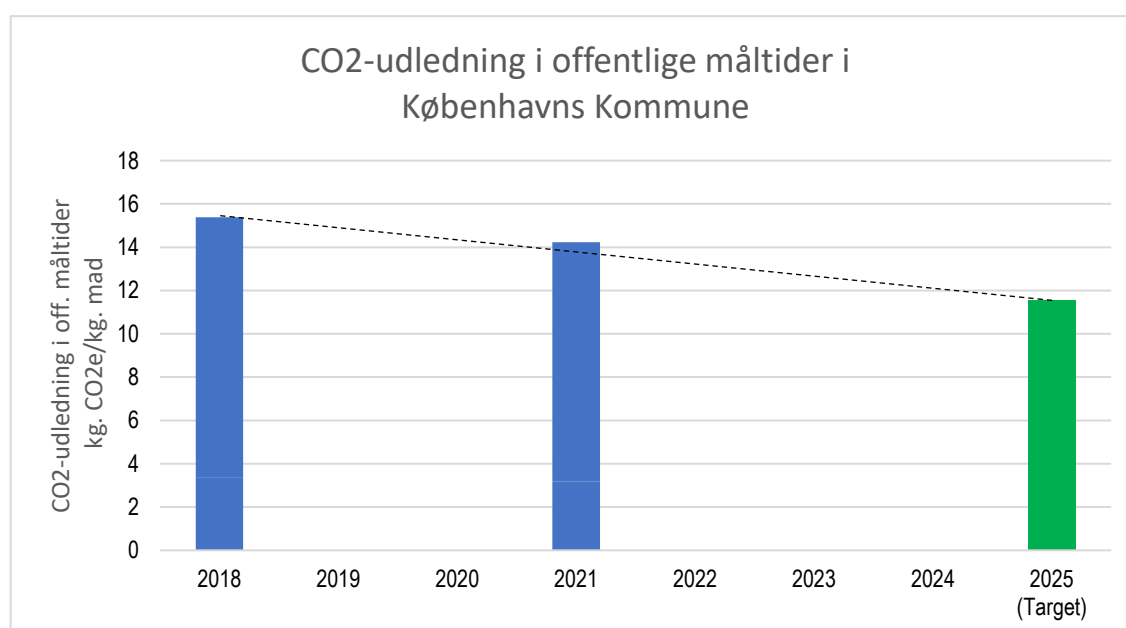
- **Mad og Måltidsstrategien**

Københavns Kommune har sat sig som mål at forbedre kommunens offentlige måltider, såvel kulinarisk kvalitet, bæredygtighed, klimaaftryk og måltidernes sociale aspekter. Konkrete målsætninger, samt opkvalificering og rådgivning til kommunens over 1000 institutioner, skal sikre at ambitionen indfries.

Kommunen har målsat sig på at opnå 90 % økologiske råvarer på tværs af det samlede fødevarerindkøb, og at reducere klimaaftrykket fra de offentlige måltider med 25%, inden 2025. I 2021 er fødevarerindkøbet 85 % økologisk, og den seneste måling på baggrund af kommunens fødevarerindkøb i 2021 viste en reduktion af klimaaftrykket med 7,5% pr. kilo fødevarer ift. 2018, som er baseline. Københavns Kommune arbejder også for at reducere madspild, og har i 2021 udarbejdet en madspildsrapport som skal ligge til grund for flere indsatser på området. Denne indsats uddybes i Børne- og Ungdomsforvaltningens afsnit.

Indsatsen understøtter verdensmål 12.

Link til Københavns Kommunes mad og Måltidsstrategi: [Mad- og Måltidsstrategi | Mad og Måltider \(kk.dk\)](#).

- **Biodiversitet**

Københavns Kommune arbejder aktivt for at understøtte FN's verdensmål 15 om 'livet på land' gennem et partnerskab med Danmarks Naturfredningsforening. På baggrund af partnerskabet er følgende aktiviteter igangsat 1) Udarbejdelse af en ny biodiversitetsstrategi for Københavns Kommune med tilhørende handleplan, som forventes vedtaget i BR primo 2023. Biodiversitetsstrategien sætter retningen for Københavns Kommunes arbejde med at øge biodiversiteten i København, samt 2) etablering af en biodiversitetspulje til borgerdrevne biodiversitetsprojekter, som kan engagere københavnere i arbejdet for en øget biodiversitet. Københavns Kommune råder over en mindre andel af kommunes areal. Det er derfor vigtigt at byens grundejere bidrager til arbejdet for at øge biodiversiteten. Dette skal 3) partnerskaber med byens grundejere understøtte. Det er målet, at partnerskaberne indgås i 2023.

Indsatsen understøtter verdensmål 15.

- **Løft af Københavns udsatte boligområder**

I København er en række større almene boligområder siden 2018 blevet udpeget af staten på deres lister over "udsatte boligområder", "parallelsamfund" mv. Boligområderne er præget af komplekse udfordringer, der bl.a. omfatter løs tilknytning til arbejdsmarkedet, høj andel dømte, store udfordringer for børne- og ungelivet, helbredsudfordringer, social fragmentering og fysiske barrierer til resten af byen. Strategien er helt overordnet, at København vil investere målrettet i de udpegede almene boligområder for på den måde at sikre en positiv udvikling, så boligområderne kan blive socialt bæredygtige, og så Københavns sociale sammenhængskraft øges. De syv borgmestre i København har sat sig sammen om udfordringen. Målsætningen er, at ingen københavnske boligområder er udpeget på statens lister over udsatte boligområder i 2030. Status på implementeringen er, at fra december 2018 til december 2022 er antallet af udsatte boligområder reduceret fra syv til et.

Indsatsen understøtter verdensmål 11.

- **Strategiske Sektor Samarbejdsprojekter**

Københavns Kommunes samarbejder under ordningen for strategisk sektorsamarbejde forventes at bidrage til øget energieffektivitet i bygning, forbedret og mere energieffektiv spildevandsrensning samt øget modstandsdygtighed ift. klimaudfordringer, særligt mht. skybrud og oversvømmelser. Løsningerne fra projekterne i Buenos Aires er implementeret i større skala både i byen, men også på nationalt niveau i Argentina.

Erfaringerne fra projekterne videreføres i lignende samarbejdsprojekter med 1-2 nye storbyer i C40-netværket og resultater og erfaringerne deles bredt blandt relevante storbyer i C40-netværket.

Indsatsen understøtter Verdensmål 6, 7, 9, 11, 13 og 14.

- **CO₂-neutralitet i 2025**

København har et mål om at være CO₂-neutral i 2025. Dvs. at CO₂-udledningen fra byen skal modsvares af aktiviteter, der reducerer udledningen gennem fx vedvarende energiproduktion. Politisk er ambitionen at vise, at det er muligt for storbyer at skabe grøn omstilling og udvikling, samtidig med at CO₂-udledningen reduceres. Planen implementeres i tre faser, som hver udfoldes i selvstændige roadmaps. Disse beskriver status på klimaarbejdet og peger på fokus for de kommende fire års arbejde. I 2020 var CO₂-udledningen fra København ca. 760.656 tons (med korrektion for VE), hvilket er en reduktion på 65 procent ift. 2010, som er baseline. Det er på nuværende tidspunkt klart, at København ikke når CO₂-neutralitet i 2025, men en række delmål er nået, og det forventes, at udledninger fra København i 2025 er reduceret med 82% siden baselineåret 2010. Samtidig er udarbejdelsen af den kommende klimaplan i gang, som kommer til at omfatte CO₂-aftrykket fra forbrug og vil indebære meget høj grad af borgerinvolvering.

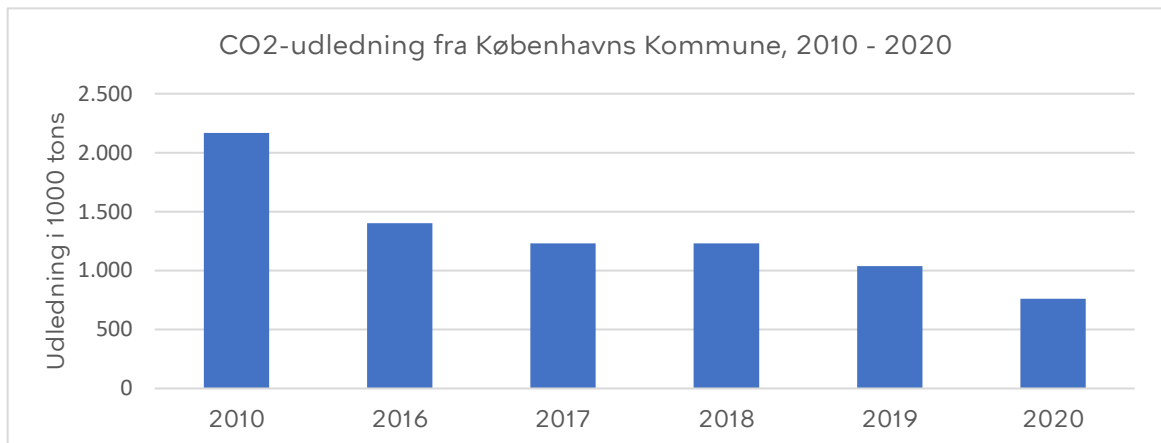
Planen understøtter verdensmål 13.

Klimaplanen, roadmaps og CO₂-regnskab for 2020 kan downloades her:

https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=930

https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=2061

https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=2309

- **Skybrudsplanen**

Skybrudsplanen har til formål at sikre byen mod skader under skybrud, samt sikre at klimaforandringer ikke medføre øget udledning af spildevand. Målet for skybrudssikringen er, at byen i 2035 er sikret til at modstå fremtidens ændrede klima ved i vid udstrækning at håndtere regnvand på overfladen i byens rum, og samtidig skabe flere grønne offentlige byrum.

Status for implementeringen af skybrudsplanen er, at 7-9% af byen er sikret mod skybrud. Implementeringstakten forventes at stige i takt med metodeudvikling så planen er implementeret i 2035.

Skybrudsplanen understøtter verdensmål 13.

Skybrudsplanen kan downloades her:

https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=1018

Børne- og Ungdomsforvaltningen

- **Taskforcen for en grøn folkeskole**

Hvert 10. danske barn vokser op i Københavns Kommune, og på opfordring af Ungeråd KBH har Borgerrepræsentationen i budget 22 besluttet, at der skal udarbejdes en handleplan for en grøn folkeskole. Handleplanen skal sikre, at klima og miljø tænkes ind i alle dele af elevernes læringsmæssige og fysiske rammer i endnu højere grad end i dag. København skal være en grøn storby og det stiller krav til vores måde at tænke folkeskole på.

Derfor er der i 2022 nedsat en bredt sammensat taskforce bestående af praktikere, forskere, erhvervsliv, elever og grønne organisationen, som skal give anbefalinger til handleplanen. I handleplanen finder skolerne inspiration til, hvordan børn og unge bliver i stand til at skabe forandringer i forhold til klimaudfordringerne, bliver i stand til at handle ressourcebevidst og får viden og tilknytning til naturen. Der er med Budget 2023 afsat 1 mio. til det videre arbejde.

Indsatsen understøtter verdensmål 4, 11 og 13.

- **Reduktion af madspild**

Københavns Kommune har målt og estimeret madspildet fra alle kommunens køkkener til 3184 tons i 2021. Det svarer til 40.000 tons CO₂-udledning eller 3700 danskeres årlige forbrugsbaserede udledning. Rapporten viser, at der fortsat er behov for at reducere madspild. Madspild er et indsatsområde i Københavns Kommunes Mad- og Måltidsstrategi, som Borgerrepræsentationen vedtog i 2019. Strategien siger: "Københavns Kommune skal reducere sit madspild i kommunens køkkener og institutioner". Ved at reducere madspild spares CO₂-udledning. Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) har størstedelen af madspildet i kommunen, da forvaltningen producerer mad til flest borgere (i både daginstitutioner, fritidsinstitutioner og skoler).

Det er målet, at Borgerrepræsentationen i 2022 får vedtaget et konkret reduktionsmål for madspild på 50 % i 2030 og at de første 15 % skal være opnået i 2025. Herefter forventes der at blive udarbejdet forvaltningsspecifikke handlingsplaner for at nå målet og der vil årligt blive fulgt op på målet. Fra 2022 vil der hvert år blive registreret, hvor meget madaffald der afhentes fra 37 % af daginstitutionerne og 77% af skolerne i Børne- og Ungdomsforvaltningen. Endvidere er det målet, at der i 2022 igangsættes et pilotforsøg i 20 daginstitutioner og på 2 madskoler, hvor madspildet måles dagligt i køkkenerne i 4-6 måneder. Målet er at reducere madspildet og finde initiativer, der kan deles bredt i kommunen og bidrage til kampen mod madspild.

I 2021 indgik Københavns kommune en fødevareaftale med Hørkram. Fødevareaftalen har blandt andet taget udgangspunkt i FN's 17 verdensmål, hvilket specifikt er indarbejdet i kravspecifikationerne. Københavns Kommune stillede bl.a. krav til, at der kunne købes mere forskelligartet og sæsonorienteret. Diversiteten spiller ind på mad og måltidsstrategien og FN's verdensmål 2, 3, 12 og 15. Helt konkret arbejder BUF i

fællesskab med Hørkram om data, som viser, hvilke sorter kommunen køber i løbet af året og hvor meget.

Indsatserne understøtter verdensmål 2, 3, 4, 12 og 15.

- **Bedre seksualundervisning**

Børne- og Ungdomsudvalget behandlede i 2021 en indstilling på opfordring af Ungeråd Kbh. om at styrke seksualundervisningen i folkeskolen – herunder fokus på identitet og grænser og dermed gøre undervisningen mere tidssvarende. Ved budget 2022 blev der givet midler til bedre seksualundervisning, som skal gå til kompetenceudvikling af personale samt udvikling af eksterne tilbud, skolerne kan gøre brug af.

I april 2022 besluttede Borgerrepræsentationen nedsættelsen af en arbejdsgruppe, som skal bidrage til en strategi for inkluderende undervisning i seksuel sundhed og mental trivsel på de københavnske folkeskoler.

Til arbejdsgruppen inviteres bl.a. Ungeråd KBH, Københavns Fælleselvråd, sundhedsplejen, Københavns lærerforening, Sex & Samfund, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen med flere, der kan afklare behov og bidrage til strategiarbejdet. Dernæst kan relevante aktører inddrages, så der skabes en dialog med potentielle eksisterende eller nye leverandører.

Indsatsen understøtter verdensmål 3 og 4.

Kultur- og Fritidsforvaltningen

- **Sundhed og trivsel**

Det er en del af kultur- og fritidsområdets eksistensgrundlag at bidrage til københavnernes sundhed og trivsel. Idræt og bevægelse, foreningsliv og fællesskaber er centrale dele af de initiativer og rammer, som KFF leverer til og i samarbejde med københavnernes, og menes at være væsentlige ift. københavnernes sundhed og trivsel.

Udover foreningsliv og fællesskaber som drivere for trivsel og fysisk aktivitet har KFF's tværgående samarbejder med Socialforvaltningen, Sundheds- og omsorgsforvaltningen og BUF omkring idrætssociale indsatser ligeledes bidraget til øget sundhed og trivsel. Alene i 2021 blev der afholdt 88 gratis FerieCamps for børn og unge (3-17 år) i byens udsatte bydele med 27.373 fremmøder.

KFF vil følge nedenstående indikatorer ift. forvaltningens fremadrettede arbejde med sundhed og trivsel:

- Antal medlemmer i idrætsforeninger. Medlemstallet i 2021 var 260.995 borgere.
- Antal indbyggere pr. anlæg. I 2021 var der 1256 borgere pr. anlæg (513 anlæg i alt).

Indsatsen understøtter verdensmål nr. 3.

- **Kvalitetsuddannelse og livslang læring**

København Bibliotekers har en fælles ambition om at skabe ivrige læsere, kritiske kulturforbrugere og engagerede borgere. Københavns biblioteker spiller derfor en central rolle i KFF's arbejde med kvalitetsuddannelse og livslang læring.

I 2021 opnåede projektet "Bibliotekernes klima- og litteraturlaboratorium" økonomisk støtte fra bibliotekernes nationale udviklingspulje. Der er tale om et samarbejdsprojekt ml. KFF, Køge Bibliotek, Politikens Forlag, Danmarks Naturfredningsforening og Danmarks Eksperimentarium. Projektets formål er at gøre bibliotekerne til lokalt funderede dannelsesinstitutioner og videnscentre for lokale tiltag for børn med fokus på klima, verdensmål og adfærd. Indholdsmæssigt vil der være tale om klimauger, lærerige eksperimenter, aktiviteter, litteraturpakker samt arrangementer med forfattere og klimafagfolk – alt sammen med det formål at påvirke skolebørn og andre børns forståelse af egen rolle ift. klimaudfordringerne.

KFF vil følge nedenstående indikatorer ift. forvaltningens fremadrettede arbejde med kvalitetsuddannelse:

- Antal bogudlån – fysiske og digitale. Antallet af fysiske bogudlån i 2021 var 2.042.200 udlån.
- Deltagerantal for aktiviteter under projektet "Bibliotekernes klima- og litteraturlaboratorium". Projektet forventes at være målbart ved næste opfølgning på handlingsplanen i 2024.

Indsatsen understøtter verdensmål nr. 4.

- **Fred, retfærdighed og stærke institutioner**

KFF har hovedansvaret for valgbehandlingen i Københavns Kommune og bidrager således direkte til Verdensmål 16. Ved seneste Kommunalvalg omfattede valgarbejdet 11 fysiske brevstemmesteder, en rullende valgbus samt samarbejder med udvalgte plejehjem, sygehuse, fængsler og uddannelsesinstitutioner – alt sammen med henblik på at øge valgdeltagelsen.

Valgdeltagelsen ved kommende valg og folkeafstemninger vil udgøre indikatoren for forvaltningens fremadrettede arbejde med indsatsen.

Indsatsen understøtter verdensmål nr. 16.

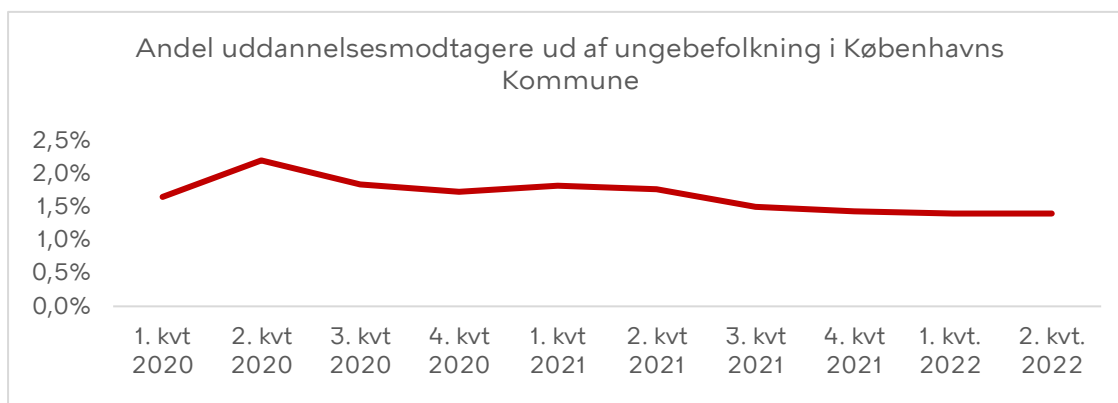
Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

- **Ungeaftale – Sådan får vi flest unge i uddannelse**

Siden 2015 har Københavns Kommune haft et eksplicit fokus på at sikre, at unge i beskæftigelsessystemet, der ikke har en uddannelse, kommer i gang med og gennemføre en uddannelse. Mange unge, har tidligere påbegyndt uddannelser, men er faldet fra på grund af fx psykosociale udfordringer, faglige udfordringer og/eller manglende motivation. Derfor satser kommunen på brobygningsforløb, der giver de unge mulighed for at snuse til forskellige uddannelser og få et indtryk af de faglige krav på uddannelserne og samtidig løfte de unges faglige og sociale kompetencer. (Ungeaftalen fra 2015 erstattes af en ny aftale for området fra 2023).

Siden 1. kvartal 2020 er andelen af uddannelseshjælpsmodtagere faldet fra 1,7 pct. til 1,4 pct. Ambitionen er at endnu flere unge får en uddannelse eller kommer i arbejde.

Indsatsen understøtter verdensmål 4.

- **Social kontrol skal mindskes**

I Københavns Kommune skal alle have lige muligheder. Piger og kvinder med anden etnisk baggrund end dansk oplever dog i hyppigere grad end øvrige københavnere social kontrol i form af begrænsninger, der hæmmer deres muligheder og rettigheder. Københavns Kommune arbejder derfor med at mindske social kontrol, herunder social kontrol der forhindrer etniske minoritetskvinder i at deltage på arbejdsmarkedet.

Fra 2019 til 2021 er andelen af unge med vestlig baggrund som tror, at de godt måtte have en kæreste for deres familie, inden de bliver gift steget fra 95 til 100 pct. For unge med ikke-vestlig baggrund er andelen faldet fra 77 til 70 pct. Ambitionen er at mindske den oplevede sociale kontrol.

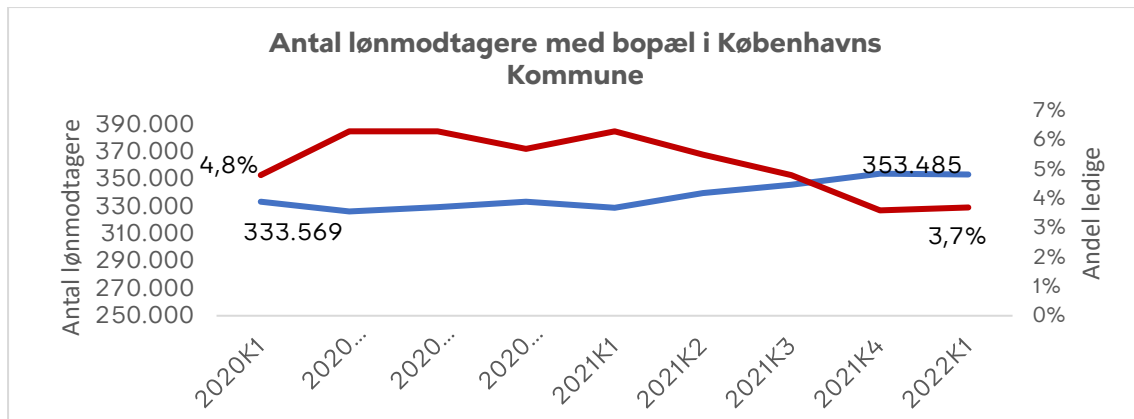
Indsatsen understøtter verdensmål 5.

- **Handleplan for arbejdskraft til virksomhederne**

København arbejder for at sikre, at de mest ressourcestærke ledige kommer hurtigt i arbejde, samtidig med at virksomhederne får den arbejdskraft, som de har behov for. Overordnet set har handleplanen fokus på styrke samarbejdet med virksomhederne, og at de lediges kompetencer ift. virksomhedernes efterspørgsel.

Siden 2020 er antallet af lønmodtagere steget med ca. 20.000 fuldtidspersoner og ledigheden er faldet med ca. 1 pct.-point fra 4,8 til 3,7 pct. Ambitionen er, at endnu flere københavnere kommer i arbejde til gavn for dem selv og byen.

Indsatsen understøtter verdensmål 8.

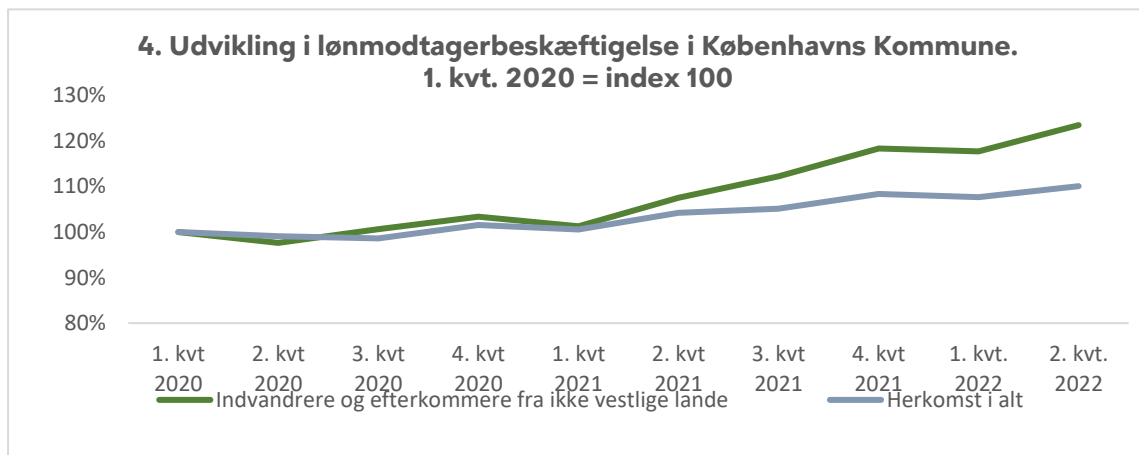
- Københavns integrationspolitik 2019-2022**

København skal være en by hvor der er plads til alle, og hvor alle har lige muligheder. En by, hvor ens skæbne ikke er bestemt på forhånd, forbi man hedder Muhammad og ikke Jens, eller fordi man bor i Mjølnerparken og ikke på Østerbro. Derfor har Københavns Kommune opstillet fem pejlemærker for, hvor København skal være på integrationsområdet ved udgangen af 2022, herunder at flere københavnere med minoritetsbaggrund kommer i job, gennemfører uddannelse, deltager aktivt i kultur og foreningsliv mv.

I 2023 vedtages en ny integrationspolitik, en integrationshandleplan samt handleplan for diskrimination for København.

Siden 1. kvartal 2020 er antallet af lønmodtagere med ikke-vestlig baggrund steget med 23 pct. For borgere med dansk eller vestlig baggrund er antallet steget 10 pct. Ambitionen er at endnu flere borgere med ikke-vestlig baggrund kommer i arbejde til gavn for dem selv og København.

Indsatsen understøtter verdensmål 10.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

- **Flere sunde leveår**

København vil i de kommende år få langt flere ældre borgere end i dag. Udviklingen vil få stor betydning for København og vil kunne sætte kommunens tilbud under pres. Et pres, som potentielt kan udfordre både den kommunale økonomi og kvaliteten i velfærdsydelse. Derfor har Sundheds- og Omsorgsforvaltningen igangsat et arbejde, der skal understøtte en bred forebyggende indsats overfor københavnere efterhånden som de ældes. Arbejdet skal bidrage til at engagere aktører både i og udenfor kommunen i at udvikle kulturforandrende løsninger, som kan understøtte at flere københavnere trives og klarer sig selv i længere tid. Der er overordnet tre led i arbejdet, som handler om hhv. analyser, udvikling og implementering. Dialog og interessentinddragelse vil indgå løbende, da det er nødvendigt for at sikre, at udfordringer og potentialer belyses nuanceret og at de forslag til løsninger, der på sigt udvikles, også kan implementeres i virkeligheden.

Aldringsprocesser og sunde leveår er et komplekst felt, som rummer mange elementer, hvorfor arbejdet tager udgangspunkt i et solidt vidensgrundlag, både om karakteren af udfordringerne og om eksisterende viden, således at det analysearbejde, der skal ligge til grund for kommende indsats, supplerer nuværende viden og belyser de spørgsmål, som er relevante i København. I analyserne trækkes der på data på en lang række variable, der er grupperet indenfor følgende foreløbige fem temaer: Arbejdsliv, Bolig og familieforhold, Sundhed og sygdom, Civilsamfundsdeltagelse og Byens sunde rammer. Det betyder, at data om bl.a. bopæl, alder, civilstand, arbejdsmarkedstilknytning, indkomst, sygdomshistorik og medicinforbrug kan krydses og analyseres på tværs ligesom det gør det muligt at gennemføre analyser tilbage i tiden, for at belyse hvordan forskellige hændelser i et livsforløb påvirker den nuværende sundhedstilstand.

For at lykkes med ambitionen om at sikre københavnere flere sunde leveår er det afgørende, at det anses som en fælles københavnereudfordring, som forvaltningerne kan se sig selv som en del af løsningen af, da de møder borgerne i forskellige, og potentielt afgørende, perioder af deres liv. Det er ligeledes afgørende, at relevante interessenter og borgerne bliver involveret, da det vil sikre bedre løsninger og større ejerskab.

Det er forventningen, at de første initiativer vil blive taget i 2023.

Indsatsen understøtter verdensmål nr. 3 og 10.

Socialforvaltningen

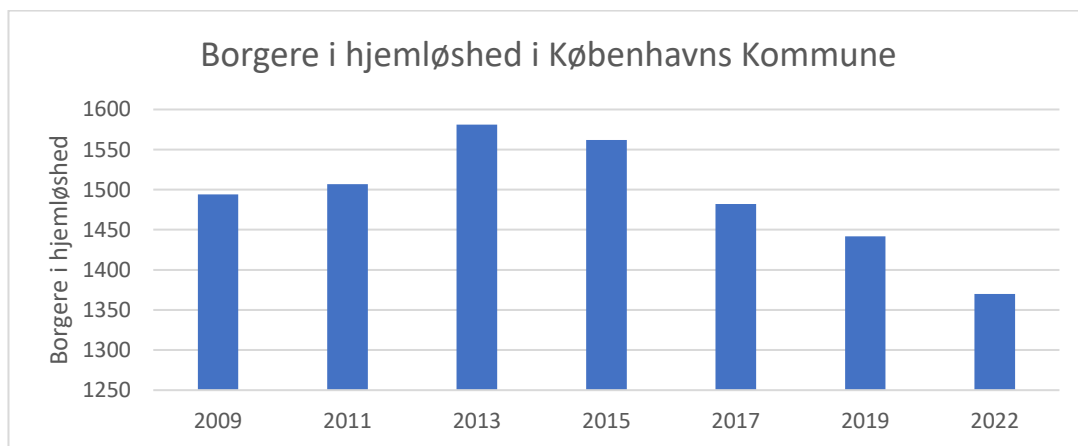
- **Flere boliger til hjemløse**

I relation til verdensmål nr. 11 (bæredygtige byer og lokalsamfund) arbejder Socialforvaltningen med tilgængelige boliger for hjemløse. Her er der identificeret et stort behov for tiltag. På nationalt plan er der kommet fokus på, at der skal arbejdes på at sikre flere billige boliger til bl.a. hjemløse, ældre og studerende gennem aftalen Fonden for Blandede byer. Der er en særlig udfordring i København pga. de høje grundpriser.

Socialforvaltningen arbejder aktuelt med flere tiltag for at sikre boliger til hjemløse, herunder udnytte de muligheder der er for at anvende både statslige og kommunale huslejetilskud og bidrage til opførelse af billige almene boliger sammen med Økonomiforvaltningen og Teknik- og Miljøforvaltningen samt BL. Målsætningerne for arbejdet med tilgængelige boliger er derfor endnu ikke kortlagt, da forhandlingerne fortsat pågår.

Socialforvaltningen anvender data fra VIVE om antallet af hjemløse, og kommunens egne data om ventetiden på almene boliger.

Indsatsen understøtter verdensmål 4, 8 og 11.

Kapitel 3: Ekstern høring hos KBH SDG Netværk

Københavns Kommune har haft nærværende opfølgning på Københavns Kommunes handlingsplan for FN's verdensmål i ekstern høring hos KBH SDG Netværk. Kapitel 3 forholder sig til det høringssvar, som KBH SDG Netværk har fremsendt (bilag 1). Kapitlet følger samme struktur som både høringssvaret og den øvrige opfølgning, ved først at videreformidle KBH SDG Netværks kommentarer til Københavns Kommunes arbejde "siden sidst", og efterfølgende præsentere de "fem skarpe" anbefalinger til det fremadrettede arbejde med verdensmålene. Afslutningsvis kommenterer Københavns Kommune kort på centrale kommentarer og anbefalinger fra høringssvaret.

Københavns Kommune havde også opfølgningen på handlingsplanen fra 2020 i ekstern høring hos KBH SDG Netværk.

Generel kommentering og "siden sidst"

Høringssvaret fra KBH SDG Netværk tager udgangspunkt i verdensmålsløftet om "leave no one behind" (LNOB), som henviser til, at alle skal med, og at vi bør starte med dem, som er længst fra den bæredygtige udvikling. Det fremhæves desuden i høringssvaret, at Københavns Kommune ikke har indfriet anbefalingerne i de "fem skarpe", som KBH SDG Netværk leverede i deres høringssvar ifm. opfølgningen i 2020.

Nedenfor følger kommentarer til Københavns Kommunes arbejde med verdensmålene siden sidste opfølgning.

Kommentarer:

- Københavns Kommune sikrer ikke tilstrækkelig inddragelse af borgere og civilsamfund ifm. arbejdet med verdensmålene.
- Der burde være foretaget en Gap-analyse mhp. at identificere hvor der er størst behov for tiltag. Resultatet er, at indsatserne ikke rammer der, hvor behovet er størst, og LNOB-tilgangen efterleves således ikke.
- Københavns Kommunes tilgang er at liste allerede besluttede politikker og initiativer, og derefter tilkoble et eller flere verdensmål. Arbejdet med verdensmålene bør foregå således, at der ud fra de 17 verdensmål og 169 delmål identificeres og igangsættes nødvendige initiativer.
- Det fremgik i opfølgningen fra 2020, at Københavns Kommune ville følge "Vores Mål"-projektet tæt og sikre, at der kommer en kommunal vinkel på verdensmålene. Der følges ikke op på "Vores Mål"-projektet i nærværende opfølgning, og selvom intentionen om kvantitativ opgørelse bydes positivt velkommen, er det konkretiseret for få steder i de nye initiativer.

"Fem skarpe" fra KBH SDG Netværk

Nedenfor præsenteres de fem skarpe anbefalinger til Københavns Kommunes fremadrettede arbejde med verdensmålene i uredigeret form.

1. For endnu bedre **borger- og civilsamfundsinddragelse** til Københavns Kommunes arbejde med verdensmålene bør der nedsættes en multistakeholder platform, hvor

civilsamfund og andre ikke-statslige aktører løbende bliver rådført. Opret evt. et § 17 stk. 4 udvalg.

2. For at sikre den bedste **bæredygtige forandring** i København, bør indsatser afgøres ud fra en analyse af, hvor Københavns Kommune er mest udfordret på bæredygtighed frem for at tage udgangspunkt i allerede eksisterende politiske initiativer.
3. Husk at sikre **holistisk bæredygtighed** med et ligeligt fokus på de miljømæssige, sociale og økonomiske aspekter frem for en overvægt af f.eks. miljømæssige tiltag.
4. **Leave no one behind** bør være kompasset for Københavns Kommunes arbejde med verdensmålene. Alle skal med i den bæredygtige udvikling og vi skal starte med de mest oversete målgrupper
5. **Styrk måling og monitorering** af Københavns Kommunes arbejde med verdensmålene. Der bør være kvantitative målinger på samtlige initiativer og fast opfølgning på udvalgte mål.

Øget borgerinddragelse og måling

Københavns Kommune tager hørings svaret til efterretning og takker KBH SDG Netværk for at komme med input til opfølgningen. Københavns Kommune ønsker kort at kommentere på anbefalingerne om øget inddragelse af borgere og civilsamfund samt måling og monitorering.

Københavns Kommune har de seneste år haft ambitioner om at styrke inddragelse af borgere og civilsamfund både bredt, og indenfor områder som indbefattes af FN's verdensmål. Et mindre udsnit af initiativer som skal hjælpe med at indfri ambitionerne, præsenteres nedenfor.

Det er bl.a. ifm. overførselssagen 2021/2022 blevet vedtaget, at der skal udmøntes midler til tre pilotprojekter for at fremme borgerinddragelsen i Københavns Kommune bredt. Midlerne går til etablering af en lokal borgersamling, et bydækkende borgerting og arrangementet "Åbent Rådhus", som er en faglig dag med fokus på inddragelse ifm. byens udvikling. Der kan læses mere om pilotprojekterne i [budgetnotat ØK42 om pilotprojekter for borgerinddragelse](#). Også med henblik på at fremme borgerinddragelse bredt er der ifm. budgetforhandlingerne 2023 blevet givet midler til et toårigt projekt, som skal etablere en digital platform for københavnerforslag. Initiativet skal give københavnerne en mere direkte adgang til politikerne samt muligheden for at stille forslag, som skal behandles politisk. Der kan læses mere på side 49 og 50 i [aftaletekst for budgetaftale 2023](#).

På baggrund af et medlemsforslag i Københavns Kommunes borgerrepræsentation har Økonomiforvaltningen udarbejdet en redegørelse for hvordan doughnut-modellen, der ligger i forlængelse af verdensmålene, potentielt kan benyttes i Københavns Kommune. Forvaltningen har i denne forbindelse løbende hørt eksterne interessenter og eksperter indenfor relevante områder, herunder områder som er indbefattet af FN's verdensmål. Der kan læses mere om inddragelsesprocessen i [indstillingen om doughnut-modellen i Københavns Kommune](#).

Ift. måling og monitorering af indsatserne er det ambitionen, at der kontinuerligt skal måles, følges op og afrapporteres på indikatorerne. Indikatorerne skal desuden kvalificeres

yderligere hvor det er muligt, og der skal udvikles nye indikatorer til de indsatser, hvor de lige nu udestår.